

Sp. zn. 3120/2023/VOP/RM
Č. j. KVOP-22589/2023
Datum 14. června 2023

Vážená paní
Jana Kopečková
místní poplatky (odpady), vymáhání pohledávek
Městský úřad Rýmařov
náměstí Míru 230/1
795 01 Rýmařov
kopeckova.jana@rymarov.cz

Vážená paní Kopečková,

odpovídám na Váš dotaz ohledně místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství a Ukrajinců. Tážete se, zda případný dlužný poplatek má správce poplatku vyměřovat Ukrajincům nebo jejich ubytovatel.

Držitelé dočasné ochrany z Ukrajiny (uprchlíci) se na základě evidovaného pobytu v obci stávají poplatníky místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Je tomu tak proto, že poplatníkem místního poplatku je i fyzická osoba přihlášená v obci (§ 10e odst. 1 zákona o místních poplatcích¹). Přihlášením fyzické osoby v obci se rozumí i ohlášení místa pobytu podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, zákona o azylu nebo zákona o dočasné ochraně cizinců, jde-li o cizince, který je žadatelem o poskytnutí dočasné ochrany podle zákona o dočasné ochraně cizinců či kterému byla dočasná ochrana poskytnuta (§ 16c zákona o místních poplatcích). Právě dočasná ochrana cizinců je tím nejčastějším důvodem, na jehož základě zde osoby prchající z Ukrajiny legálně pobývají. Pro bližší informace k pobytu osob prchajících z Ukrajiny prosím nahlédněte do přiloženého letáku *Oprávnění k pobytu v ČR kvůli válce na Ukrajině*.

Setkala jste se však s názorem, že ze zaplacení poplatku za uprchlíka je odpovědný ubytovatel. **Takové tvrzení však nemá oporu v zákoně.** Aby bylo možné přiřítat odpovědnost za zaplacení poplatku ubytovateli, musel by tak zákon výslovně stanovit. Zákon o místních poplatcích ani jiný právní předpis takový přechod poplatkové povinnosti neupravuje. Pokud by ubytovatel chtěl, může poplatek za uprchlíka uhradit. **Pokud však poplatek nebude uhrazen včas a ve správné výši, může správce poplatku požadovat jeho úhradu pouze po uprchlíkovi, nikoliv po ubytovateli.** Dlužný poplatek proto správce poplatku nemůže vyměřit nikomu jinému než uprchlíkovi (případně jeho zákonnému zástupci či opatrovníkovi v případech uvedených v § 12 zákona o místních poplatcích).

1 Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

Z dalších dotazů, které jsem v této souvislosti obdržel, jsem vyrozuměl, že tvrzení o odpovědnosti ubytovatele za placení poplatku za uprchlíka může mít původ v Metodickém doporučení² k praktické aplikaci postupů souvisejících s přijetím zákona č. 75/2023 Sb. v části vztahující se k novelizovanému § 6e zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace³ (zákon č. 65/2022 Sb.). V tomto ustanovení je zakotvena paušální náhrada nákladů na ubytování za uprchlíka, kterému je poskytnuto bezplatné ubytování. V metodickém doporučení je pak uvedeno „...za ubytování v objektech vedených v režimu zákona č. 65/2022 Sb., za něž je požadována paušální náhrada nákladů na ubytování, proto není možné vyžadovat žádné další poplatky související s ubytováním, zejména náklady na služby (správa či úklid společných prostor, revize, výtah atd.), **poplatky (např. svoz komunálního odpadu) a energie.**“

Dle mého názoru se Ministerstvo vnitra v metodickém doporučení pouze snaží postihnout nejčastější typy plateb, které se snaží ubytovatelé přenášet na uprchlíky. Pokud ubytovatel provozuje například penzion, kde musí platit za odstraňování odpadu z poskytování ubytovacích služeb, může se v praxi objevit snaha přenést část této platby na uprchlíka, což je neslučitelné s paušální náhradou nákladů na ubytování.

Ustanovení § 6e zákona č. 65/2022 Sb. však nijak nezasahuje do povinnosti uprchlíků platit místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství. Nejedná se totiž vůbec o vztah ubytovatele a uprchlíka, ale o veřejnoprávní povinnost uprchlíka vůči obci, kde má evidovaný pobyt, stanovenou mu zákonem o místních poplatcích a příslušnou obecně závaznou vyhláškou.

Zastupitelstvo obce však může v obecně závazné vyhlášce zakotvit osvobození pro uprchlíky z Ukrajiny nad rámec zákona.

Vzhledem ke specifické situaci uprchlíků dále přichází v úvahu **možnost, že by jim správce poplatku hromadně prominul poplatek (§ 16b zákona o místních poplatcích)**. Pokud by správce poplatku k takovému kroku chtěl přistoupit, může využít připraveného vzoru dostupného na [webových stránkách](#) Ministerstva financí.⁴ Zda však k hromadnému prominutí poplatku přistoupí, závisí na jeho uvážení.

Uprchlíci sami pak mají možnost **požádat o individuální prominutí poplatku** (§ 16a zákona o místních poplatcích). V žádosti je třeba zejména popsat a doložit jejich aktuální životní situaci, kvůli které mají problém zaplatit poplatek. Jako doprovodný důvod mohou uplatnit i to, že fakticky systém odstraňování komunálního odpadu nezatěžují, neboť jsou ubytováni u Vás v penzionu, kde odvoz odpadu zajišťujete v jiném režimu. Přikládám leták *Komunální odpad – prominutí poplatku*, který blíže vysvětluje, jak prominutí poplatku funguje.

2 Text metodického doporučení je dostupný na webu Svazu měst a obcí ČR z adresy: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/12932/metodicke-doporuceni-k-lex-ukrajina-v-pdf>.

3 Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace.

4 <https://mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/aktualni-informace/2022/informace-pro-obecni-urady-ve-veci-promi-46744>.

Na prominutí poplatku však není právní nárok. To znamená, že i když poplatníci doloží, že se nacházejí ve složité životní situaci, nemusí úřad jejich žádosti vyhovět. Své rozhodnutí ale musí úřad vždy odůvodnit.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Přílohy

Ombudsman

Komunální odpad

Komunální odpad – promíjení poplatku

Oprávnění k pobytu v ČR kvůli válce na Ukrajině